

”Ken Wilber-holisme” – i praksis

Ved Gunn-Anne Sommersel

1. Bakgrunnsinformasjon

Dette notatet er skrevet for å danne diskusjonsgrunnlag rundt arbeid med mål 2 i Handlingsplanen: ”Samle ideer om holisme i praktisk liv”.

I det materialet vi foreløpig har tilgjengelig om Ken Wilbers holisme (Max Königs artikkel og boka ”A brief history om everything”) får vi oversikt over noen av hovedtrekkene i KW tenkning om holisme. Jeg har tatt utgangspunkt i disse, og deretter prøvd å trekke ut noe om hva det vil innebære i praksis om man lar seg inspirere av denne typen holisme.

Etter holismegruppas diskusjon om dette temaet, kan det eventuelt inngå i skoleringsopplegget under mål 1: ”Videreutvikle filosofi og tanker om holisme”

2. Situasjonsbeskrivelse

Ken Wilber bruker de fire kvadrantene. Han sier at ånd uttrykkes gjennom alle fire kvadranter alltid og samtidig. Forsøker vi å forklare et fenomen som en kosmisk opplevelse – en lysopplevelse, kan man i kvadranten øverst til venstre si at det var ens høyere selv man fikk kontakt med. I kvadranten øverst til høyre ville man kanskje si at det er hjernebølger og endorfiner. Begge er riktig – samtidig.

Individets indre verden, opplevelse. Ærlighet/sannferdighet JEG	Individuelt nivå, ytre verden (det man kan peke på) Sannhet DET
Samfunnets indre verden, kultur Rettferdighet VI	Samfunnets ytre strukturer Funksjonell tilpasning DETER

Skal det være et integrert holistisk syn, må alle fire kvadranter tas med i betraktning. KW bruker en historie fra Vedanta Hinduisme for å gi et eksempel på bruk av kun kvadrant øverst til venstre (fritt oversatt av Gunn-Anne):

En mann går til en opplyst hellig og spør om meninga med livet. Den hellige gir en kort oppsummering av Vedantafilosofiens syn – at hele verden er ingenting annet enn Brahman, og videre at ditt indre vitne er med Brahman – den høyeste. Ditt høyeste selv er altså ett med Gud. Siden Brahman er den som skaper alt, og ditt høyeste selv er ett med Gud, skaper ditt høyeste selv alt. (dette likner mye på enkelte syn i alternativmiljøet mener KW).

Mannen vandrer av sted. Overbevist om at han har forstått den ultimate meninga med liv: ”Ens eget dypeste selv er egentlig Gud, og skaper all realitet”. På veien hjem bestemmer han seg for å teste ut denne fascinerende lærdommen. Rett mot ham kommer en annen mann ridende på en elefant. Mannen blir stående midt i veien overbevist om at siden han er Gud, kan ikke elefanten skade ham. Karen som rir på elefanten roper at han må komme seg ut av veien – mange ganger. Men mannen beveger seg ikke – og blir tråkket flat av elefanten.

Hinkende tilbake til den hellige, insisterer mannen på at siden hans selv er ett med Gud, og siden Gud er alt, så skulle ikke elefanten ha skadet ham. ”Det er helt riktig”, sier den hellige, ”Gud er som du sier alt. Men hvorfor hørte du ikke på Gud når han ba deg om å gå ut av veien?”

Ånd skaper all realitet, og i den grad du identifiserer deg med ånd, vil du finne at du er i denne kreativiteten. Men denne kreativiteten manifesteres i alle kvadranter, ikke bare i eller fra din spesielle oppmerksomhet. Ser du på ånd kun fra en kvadrant (her øverste venstre) ignorerer du Gud i de andre kvadrantene, du vil ignorere elefanten, eller tro at den ikke er virkelig... Det blir slik at jo mer du kontakter ditt høyere selv, jo mindre bekymrer du deg om verden. Mange påstår da at om du bekymrer deg for verden, har du ikke funnet ditt dypeste selv.

Det er faktisk omvendt. Et slikt nivå som den hellige i historien over snakket om, er avansert, og krever mye arbeid. På dette nivået vil du virkelig bekymre deg/gråte eller hva det nå er for verden. Ultimat engasjement i verden. Medfølelse. Realisere/bli bevisst (realized) sitt høyere selv. Legemliggjort (embodied) i naturen Se det omfavne (embraced) kulturen og være en del av (embedded) de sosiale institusjonene.

I hver kvadrant har man også ulike nivåer. (Se Max artikkel.). Disse nivåene er en utvikling vi kan gå gjennom. For hvert skritt oppover i nivå inkluderer man det man hadde i forrige nivå, men transenderer det. Dette er interessant i sammenhengen med holisme i praksis. Ken Wilber hevder at det også her er mange som går feil innen alternativbevegelsen (og andre steder). Han kaller det ”the pre-trans confusion/fallacy”. Man sammenblander prepersonlig med transpersonlig fordi de kan likne. Begge har et fokus på noe spirituelt. Max beskriver denne i sin artikkel. Se også på figuren med de fire kvadrantene han har i artikkelen. Nedre venstre kvadrant har tallet 10 – magisk, 11 – mytisk, 12 – rasjonelt. Disse henviser til ulike verdensbilder. Kort fortalt, så er vår kultur mye i det rasjonelle verdensbilde. (Personlig – personal) Det rasjonelle verdensbildet har skilt de tre domene 1)individets opplevelser (JEG), 2)kulturelle forhold (VI) og 3)naturen (DET) fra hverandre. I magisk og mytisk verdensbilde (Prepersonlig – prepersonal) var de ikke atskilt. Dette er i følge KW en forbedring. Det gjør menneskenes stilling mye friere. Det tillater for eksempel kvinnefrigjøring. Men samtidig har vi laget nesten vanntette skott i mellom de tre domene. Og i tillegg mer eller mindre fjernet alt som ikke er DET. Følelser er bare hjernekjemi... etc Dette skaper en flat verden – meningsløs. Mange frustreres naturlig nok av dette. Løsningen

har for flere vært å ønske seg tilbake til tidligere verdenssyn. Tilbake til mytisk religion, kropp, natur, instinkter... Forkaste det rasjonelle. Tilbake til prepersonlig (prepersonal). Og på veien tilbake gir man det prerasjonelle spirituelt status. (Se Core Concepts – klipp fra www av GA). KW mener løsningen er et tredje alternativ. Det transpersonlige. Som ikke forkaster, men som tar med det rasjonelle videre – inkluderer det og transformerer. JEG, VI og DET er fortsatt atskilte, men integrert. Hvordan kommer man så til det transpersonlige? Hardt arbeid med seg selv, sine blokkeringer etc og en regelmessig og god meditativ (eller lignende) praksis. Med andre ord en personlig utvikling. Men det må igjen skje i alle fire kvadranter...

3. Argumentasjon

Holisme i praksis ut i fra dette? Viktig å forholde seg til alle fire kvadranter. Her tenker jeg at en gruppe som har lyst å studere dette nærmere kan finne mye interessant. Man kan for eksempel lete etter "trossystemer" fra alternativmiljøet, fra seg selv osv og se på dem i lys av de fire kvadrantene. A la mannen som ikke gikk av veien for elefanten – jeg mener at det er ganske utbredt med trossystemer som kan likne. Hvordan vil denne være i de fire kvadrantene: "Når jeg er på rett vei, strømmer pengene inn..."? Jeg tenker at dette er sett fra kvadrant en (som mannen som ble tråkket ned). Det er sett fra en indre opplevelse av seg selv – fra sitt ståsted. Det er ikke tatt hensyn til hvilke handlinger jeg gjør i den ytre verden (kvadrant opp til høyre), ikke til hva slags kultur vi har i forhold til penger (kvadrant nede til venstre) – opplever samfunnet det er riktig at jeg får penger for dette? – og heller ikke hvilke samfunnsmessige strukturer vi har rundt penger, rundt slike personer som jeg er, lever jeg i en pengeøkonomi, er det lovlig å tjene penger slik, ... Noen kjappe tanker om hvordan man kan ta i bruk de fire kvadrantene for å belyse sitt liv på en helhetlig (holistisk) måte.

En annen side er disse nivåene. Dersom man støtter seg på KW sin holisme, er det sannsynlig at man ønsker å gå en utviklingsvei, ønsker å bidra i evolusjonen. Gi sitt bidrag til å transendere det rasjonelle uten å regredere for eksempel. Da er det i følge KW avgjørende med en kontemplativ, meditativ et eller annet praksis. Koblet med det rasjonelle. KW mener for eksempel at det er denne typen utvikling som må til for å få løst miljøkrisa. Det vi trenger da er ikke mer kunnskap fra DET kvadrantene – der har vi masse. Problemet er at folk ikke er kommet over i et globalt sentrert verdenssyn – som han mener kun er mulig gjennom å utvikle seg selv gjennom meditativ praksis eller lignende – for å komme over i det transpersonlige.

4. Forslag til konklusjon

Hovedpunkter til holisme i praksis:

1. Bruk de fire kvadrantene til å se på livet gjennom
2. Ha en meditativ praksis av noe slag
3. Kombinere de to over.

Referanser:

Max König (2004) *Ken Wilber – en veldig kort oversikt*

Ken Wilber (1996, 2000) *A brief history of everything*. Shambala.

Core concepts. Hentet fra websiden: <http://www.worldofkenwilber.com/> Se under meny til venstre på siden: "Integral philosophy". Kopiert fra web og limt inn i Word av Gunn-Anne Sommersel